

Výtvarný rozměr klíčových kompetencí Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (Hazuková, 2011, s. 19 - 21)

„Příkladem navrhovaného rozvažování učitelky nad obsahem RVP PV „přes výtvarné brýle“ je náš pokus o doplnění **klíčových kompetencí** o jejich „výtvarný rozměr“.

Vysvětlivky: Text převzatý z aktuální verze RVP PV obsahuje všechny klíčové kompetence:

1. kompetenci k učení;
2. kompetenci k řešení problémů;
3. komunikativní kompetenci;
4. sociální a personální kompetenci;
5. kompetenci činností a občanskou.

Všechny ve svém celku podávají předpokládaný „obraz“ dítěte ukončující předškolní vzdělávání.

Z vybraných obsahů těchto kompetencí jsou *kurzivou* zvýrazněny ty složky jejich obsahu, které podle našeho názoru souvisejí se vzdělávacím obsahem výtvarné výchovy a jsou uvedeny přímo v textu RVP PV. **Tučně** jsou připojeny odkazy na specifické výtvarné výchovné kompetence a na další možnosti výtvarné výchovy podílet se na utváření každé ze žádoucích kompetencí v RVP PV uvedených.

KOMPETENCE K UČENÍ

Dítě:

- soustředěně *pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje* a užívá při tom *jednoduchých pojmů, znaků a symbolů*;
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení **včetně řešení zadaných výtvarných úkolů**;
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije (**viz náměty, výtvarné úkoly a organizační formy (např. návštěvy ateliérů, galerií atd.)**);
- aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí (**viz společná příprava na výtvarnou činnost v komunikačním kruhu a společné hodnocení výsledků zadaného výtvarného úkolu**);
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům (**např. samostatné plnění zadaného výtvarného úkolu**);
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých (**viz společné hodnocení výsledků výtvarných aktivit**).

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Dítě:

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem (**viz motivace a náměty pro výtvarné úkoly**);
- řeší problémy, na které stačí na základě bezprostřední zkušenosti (**včetně problémů výtvarných**);

- postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje (**explorační výtvarné činnosti ve výtvarné výchově**); spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty, má vlastní, originální nápady (**variování řešení jednoduchých úloh**); *využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost*
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

KOMUNIKATIVNÍ KOMPETENCE

Dítě:

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog (**i při výtvarných činnostech**);
- **při komentování výsledků své výtvarné práce se dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.) při společném hodnocení, vyprávění příběhu výtvarně zpracovaného;**
- domlouvá se gesty i slovy, *rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci* (**viz funkční a vizuální gramotnost**);
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím; **obohacení o základní výtvarnou terminologii i rozšiřování obecné slovní zásoby hledáním nejvýstižnějších slov k vyjádření vlastností formy, obsahu i účinku výtvarných objektů;**
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; **poznává, že vyjádření výtvarnými prostředky je rovněž zvláštním jazykem, kterému je třeba se učit (vizuální gramotnost).**

SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ KOMPETENCE

Dítě:

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej (**viz hodnocení průběhu a výsledků výtvarných aktivit**);
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým;
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy (**výtvarné činnosti ve skupině, ve dvojici**)
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí (**zobrazuje je ve výtvarných úkolech s vhodnými náměty**)“

Zdroj:

HAZUKOVÁ, Helena. Výtvarné činnosti v předškolním vzdělávání. Praha: Raabe, 2011. Nahlížet - nacházet. ISBN 978-80-87553-30-5.